

Holokaust v Aréne

Dagmar Inštorisová | Pravda | 14.12.2012

Inscenácia poslednej hry Viliama Klimáčka Holokaust sa v aktuálnosti témy v ničom nelíši od predchádzajúcich hier jeho či iných dramatikov, ktorých diela boli v Divadle Aréna v Bratislave uvedené v rámci tzv. Občianskeho cyklu. Hoci väčšina z nich sa vzťahuje na obdobie druhej svetovej vojny a komunizmu (Tiso, Dr. Gustáv Husák, Komunizmus) a sú teda historickými/dokumentárnymi hrami, ich opodstatnenosť nespočíva často iba v prvom divadelnom naštudovaní zvolených tém u nás, ale z veľkej miery aj v súčasnosti divadelného jazyka.

Snaha o záchranu kaviarne

V Holokauste ho prezentuje hlavne scénografické riešenie. Na prvý pohľad veľmi jednoduché a zdanlivo nie pevne korešponduje s príbehom majiteľky kaviarne Rozenfeldovej (Dana Košická) a jej snahami o záchranu podniku i vlastnej rodiny počas vojnového prvého slovenského štátu. V prvej časti ho predstavuje scéna, ktorej dominujú biele podesty a steny kaviarne Ruža, „zapratanej“ rôznym typom (aj nekaviarenského) nábytku a rekvizitami poeticky „poprekladanými“ bielymi nahými „sochami“. V druhej časti iba reálnych sedadiel divákov, v ktorých herci jednotlivé prostredia vytvárajú imaginatívne. Významová neurčitosť riešenia je dosiahnutá napríklad tým, že na jej boku za stolom sedí rozhlasový hlásateľ (Martin Hronský) či do nej v predeloch vstupuje súčasná postava – dcéra (Kristína Greppelová) veľkého básnika a arizátora Kráľika (Milan Ondřík), ktorá žiada o reštitúciu kaviarne ako svojho dedičstva po páde komunizmu.

Ani prvý, ani druhý typ postáv navyše nepatrí ani do rodiny majiteľky či jej priateľov (Braňo Deák, Rebeka Poláková) a ani do okruhu postáv, ktoré sa skôr či neskôr stali jej katmi (M. Ondřík, Gregor Hološka) či ochrancami (Zuzana Kanócz). Scénografické riešenie (v súlade s režijným – Rastislav Ballek) totiž týmto spôsobom iba pripravilo pôdu pre vytvorenie dynamického a veľmi plastického (niekde až panoramatického) obrazu o živote jednej prenasledovanej vojrovej rodiny v širších spoločenských súvislostiach. A to takým spôsobom, aby v druhej časti vynikol iba samotný akt kolektívnej vraždy...

Z jedného prestrihu do druhého

Problémom – dúfajme, že iba premiéry – bola schopnosť hercov koncentrovane a bez zbytočných zastavení prechádzať z jedného prestrihu do druhého a udržať si líniu svojich postáv aj v druhej časti –atakujúcej divákov ich netradičným umiestnením na javisko.

RECENZIA

K veľkému emocionálnemu a mentálnemu účinku – až brechtovského charakteru – druhej časti by sa prvá určite pridala i skrátением niektorých dialógov či zväžení funkčnosti všetkých výstupov priateľiek Ester (Zuzana Porubjaková) a Lili (Rebeka Weissová), v ktorých sa opierali o svoje nadšenie herectvom Voskovca a Wericha.

Holokaust sa síce v príbehovej rovine vzťahuje iba na problematiku arizácie majetku Židov u nás, ale v „opise“ skúsenosti so zajatím v Osvienčime patrí inscenácia aj iným jeho obetiam. A aj preto jej treba vzdať veľký hold.

Hodnotenie Pravdy: 4/5